

A KÖTELEZŐ TARTALÉKRENDSZER SZEREPE A MEGÚJULT ESZKÖZTÁRBAN

A Monetáris Tanács 2023. szeptember 26-án a monetáris politikai eszköztár egyszerűsítéséről döntött. Az egyszerűsítés célja az alapkamat szerepének erősítése és monetáris transzmisszió erősítése. A megújult eszköztárban 2023. október 1-től az MNB egységesen, mind a kötelező tartalék (nem kamatmentes része) után, beleértve a 2023 év végével megszűnő választható tartalékrátát is, mind a túltartalékolás után alapkamatot fizet. Azáltal, hogy az MNB a túltartalékolásra jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű kamatot fizet, a kötelező tartalékrendszer tölti be az irányadó eszköz szerepét. A tartalékszámra kamatozásának egységesítésével és a monetáris politikai eszköztár egyszerűsítésével összhangban a választható kötelező tartalékrátá 2024 elejétől megszűnik.

Az MNB 2023 májusi döntése szerint a jövőben a tartalékköteles hitelintézetek tartalékalapját a korábban alkalmazott, hónap végén fennálló forráselemeken alapuló módszertan helyett havi átlagos értékek alapján határozza meg. Az átálláshoz szükséges átmeneti időszakban a kötelező tartalék alapját az MNB rögzített módon, a 2023. március 31. napjára vonatkozó statisztikai mérleg adatok alapján állapítja meg. A hitelintézetekkel történt egyeztetésnek megfelelően a kötelező tartalék havi átlagos banki mérlegadatok alapján történő meghatározására először a 2024. márciusi teljesítési tárgyidőszakra vonatkozóan kerül sor.

1. Hogyan változik meg a kötelező tartalék után fizetendő kamat mértéke a 2023. októberi teljesítési tárgyidőszaktól?

A kötelező tartalék kamata egységesül, az MNB a kötelező tartalék (nem kamatmentes) teljes állományára, beleértve a választható tartalékrátát is, a jegybanki alapkamatot fizeti, valamint a tartalékszámra kötelező tartalék összegén felüli egyenlegére (túltartalékolás) is az alapkamat érvényes.

A kötelező tartalék teljesítésének nem kamatozó része továbbra is az alábbiak szerint épül fel:

- Az MNB a kötelező tartalék legalább 14 napos futamidőre lekötött összeg szerinti teljesítése után az arra vonatkozó betéti kamaton túl nem fizet kamatot.
- Az MNB a minimálisan tartandó kötelező tartalék legalább 14 napos futamidőre lekötött betét általi teljesítéssel csökkentett mértékének 25 százaléka után nem fizet kamatot.

2023. november 1-től a kamatfizetés megállapítása havi átlagkamatok helyett a teljesítési tárgyidőszak adott napjain hatályos kamat mértékek szerint történik.

2. Mi történik a választható tartalékrátával? Mekkora lesz 2024 elejétől a kötelező tartalékrátá?

A választható kötelező tartalékrátá az eszköztár egyszerűsítésével összhangban 2024 elejétől megszűnik. 2023 negyedik negyedévében a hitelintézetek az eddigi rendszernek megfelelően a szeptemberben választott rátáik szerint kötelesek tartalékot képezni. Az ezt követő időszakra, azaz 2024

első negyedévére vonatkozóan azonban már nem szükséges nyilatkozatot tenni a választott tartalékrátáról, a kötelező tartalékráta szintje egységesen 10 százalékos mértékű lesz.

3. Hogyan határozza meg az MNB a tartalékköteles hitelintézetek kötelező tartalékát az átláshoz szükséges időszakban, azaz amíg nem kerül bevezetésre a havi átlagos forráselemeken alapuló módszertan?

Az MNB az átmeneti időszakban a tartalékköteles forráselemek 2023. március 31-i statisztikai mérlegek szerinti rögzített állománya alapján határozza meg a kötelező tartalék mértékét. Amennyiben egy hitelintézet ezt a dátumot követően kezdi meg a tevékenységét, az MNB a tartalékköteles hitelintézet tartalékalapját a korábbi gyakorlat szerint, a teljesítési tárgyidőszakot megelőző második hónapra vonatkozó Statisztikai mérleg adatok alapján állapítja meg.

4. Mikortól tervezi az MNB az átállást a kötelező tartaléknak a tartalékköteles forráselemek havi átlagos állománya szerinti meghatározására?

A hitelintézetekkel történt egyeztetésnek megfelelően a kötelező tartalék havi átlagos banki mérlegadat alapján történő meghatározására először a 2024. márciusi teljesítési tárgyidőszakra vonatkozóan kerül sor, az ehhez szükséges új M06 jelű adatszolgáltatást pedig először 2024 januárjára vonatkozóan kell benyújtania a bankoknak.

5. Hogyan teljesíthető a kötelező tartalék az MNB-nél legalább 14 napos futamidőre lekötött betétek által?

A tartalékköteles hitelintézet MNB által vezetett forint betéti számláján legalább 14 napos eredeti futamidőre lekötött összeg 2023. július 1-től korlátozott mértékben beleszámít a kötelező tartalék teljesítésébe. Az MNB a kötelező tartalék ilyen típusú teljesítését legfeljebb a napi minimálisan tartandó kötelező tartalék (jelenleg 10 százalékos tartalékrátának megfelelő összeg) 15 százalékáig veszi figyelembe a napi záróállományok alapján. Jelenleg az MNB aktív monetáris politikai eszközei közül a változó kamatozású, legfeljebb 6 hónapos futamidejű betéti eszköz tartozik abba a kategóriába, amivel ilyen módon teljesíthető a kötelező tartalék.

6. Hogyan fizet kamatot az MNB a kötelező tartalékba beszámított hosszú betét után?

Az MNB a kötelező tartaléknak arra a részére, amely a legalább 14 napos futamidőre lekötött betéttel kerül teljesítésre, az arra vonatkozó betéti kamaton túl nem fizet kamatot.

7. Megváltozik-e a tartalékolás alapját jelentő forrástételek listája?

Nem változik a tartalékköteles forrástételek listája.

8. Megváltozik-e az alultartalékolás büntetőkamata?

Nem változik meg, az alultartalékolás büntetőkamata, továbbra is az alapkamat kétszerese, mind a napi 10 százalékos minimumértéktől való elmaradás esetében, mind abban az esetben, amennyiben a választott rátának havi átlagban nem felel meg a hitelintézet.

9. A kötelező tartalékrátának napi szinten és havi átlagban is meg kell felelni?

Igen, a 10 százalékos minimum rátának napi szinten kell megfelelni. Ugyanakkor a választott ráta irányadó a havi átlagos tartalékmegfelelés szempontjából. Emiatt elképzelhető, hogy egy bank egy nap nem tart elegendő likviditást a VIBER számláján a nap végén, és ebből napi szankciója, majd később a havi átlagra vonatkozóan is szankciója adódik. Mindkét alultartalékolási szankció büntetőkamata a jegybanki alapkamat kétszerese.

10. Megfelelő indokoltsággal kérhető-e felmentés a kötelező tartalék nem teljesítésére vonatkozó szankciók alól?

Igen, alultartalékolás esetén a Jegybanki eszköztár, devizatartalék és kockázatkezelési igazgatóság-nak írt – indoklással ellátott – levél alapján az MNB eltekinthet a kötelező tartalékmegfelelés nemteljesítésének szankciójától. Ezt a felmentést az MNB nem hozza nyilvánosságra. Likviditási stresszhelyzet esetén az MNB szintén dönthet úgy, hogy eltekint az alultartalékolás szankciójától.

11. A kötelező tartalék minimum mértékéig folyósításra kerül-e automatikus jegybanki hitel?

Nem, a bankoknak maguknak kell gondoskodniuk a napi minimum tartalékszintnek való megfelelésről.

12. Kell-e előírt stabil forrásellátottságot számolni a kötelező tartalék után?

A kötelező tartalék teljes összege kivonható stresszhelyzetben. Az MNB döntése alapján nem generál stabil forrás igényt. A felügyeleti tájékoztatás a kérdés kapcsán [itt](#) található.

13. A kötelező tartalékráta mekkora része vonható ki stresszhelyzetben, mekkora része számít LCR szempontból likvidnek?

A kötelező tartalék teljes összege kivonható stresszhelyzetben. Az MNB döntése alapján az LCR mutató számítása során teljes mértékben likvid eszköznek tekinthető. A felügyeleti tájékoztatás a kérdés kapcsán [itt](#) található.

14. Változik-e az AFR tartaléknyilatkozat tételi gyakorlat az új rendszerben? Hogyan kamatozik az AFR-egyenleg tartalékba beszámított mértéke?

Nem változik, ugyanúgy kell nyilatkozni a tartalékba számolandó AFR egyenlegről nap elején. Az éjféli AFR-egyenleg nyilatkozat alapján kötelező tartalék teljesítésébe beszámításra kerülő mértékére az MNB a kötelező tartalék és túltartalékolás után járó jegybanki alapkamatot fizeti.